

Is er sprake van gezamenlijk gezag?

4 stappen om de gezagssituatie van ouders in kaart te brengen



1. Gezinssituatie

Breng de gezinssituatie in kaart. Schets de gezinssituatie met behulp van de volgende vragen:

- Uit welke personen bestaat het gezin?
- Hoe zijn de personen verwant? (Geboorte, adoptie, huwelijk, geregistreerd partnerschap, etc.)
- Welke rollen bekleden de personen binnen het gezin? (Stief)ouder- en kindrollen)



2. Leefvorm

Deze stap koppelt de gezinssituatie aan een samenlevingsvorm. Stel voor de koppeling de volgende vraag als eerste:

- Is er tussen ouders sprake van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap?

Ja

Ouders zijn van rechtswege de juridische ouders van het kind en bezitten het gezamenlijk gezag over het kind (Info A). Hierbij gaat het om de biologische ouders van het kind. Deze (rechts)regels gelden niet bij stiefouderschap.

Nee

Soms moeten ouders extra stappen zetten om het gezamenlijk gezag te verkrijgen. Stel de volgende vraag om erachter te komen of dit het geval is:

- Heeft de vader het kind erkend?

Wanneer ouders geen antwoord kunnen geven op de vraag, verwijst je hen door naar hun gemeente om contact op te nemen over de akte van erkenning.

Ja

De vader is juridisch ouder. Om erachter te komen of de vader ook belast is met het ouderlijk gezag, kijk je naar de datum van erkenning. Ofwel, wanneer heeft de vader het kind erkend?

Nee

De moeder is juridisch ouder van het kind en bezit het eenhoofdig gezag over het kind (info B).

Vóór 1 januari 2023

Om het gezamenlijk gezag te verkrijgen moeten ouders het gezamenlijk gezag aanvragen bij de rechtbank via een online formulier (kosteloos). Totdat ouders dit hebben gedaan, bezit de moeder het eenhoofdig gezag (Info C).

Na 1 januari 2023

Ouders bezitten van rechtswege het gezamenlijk gezag (info D).



3. Gezagsregister

De vorm van gezag binnen een gezin is via dit schema vastgesteld. Er bestaat daarna de mogelijkheid om het gezag te checken in het gezagsregister. Het gezagsregister is een openbaar register waarin bijgehouden wordt wie het gezag over een minderjarig kind uitoefent. Iedereen kan een uitdraai van het register opvragen bij de rechtbank. Een uitdraai wordt binnen enkele dagen verstrekt.



4. Informatie en verwijzen

Deze informatie wordt uitdrukkelijk gegeven onder het voorbehoud dat de informatie die een cliënt verstrekt correct is. Het is van belang dat je dit duidelijk aanstipt. Daarnaast staat hieronder in het schema informatie weergegeven afhankelijk van de uitkomst (A, B, C of D).

A: Gezamenlijk gezag

Ouders zijn door het huwelijk of geregistreerd partnerschap automatisch samen belast met het gezag over het kind. Dit is de wettelijke norm, omdat het in het belang van het kind is dat ouders samen (gezags)beslissingen nemen. Daarnaast bezitten met het gezag belaste ouders meer rechten en plichten (dan een juridische ouder). Ouders kunnen bijvoorbeeld officiële handelingen uitvoeren namens het kind, waarvoor zij beide toestemming moeten geven. Verder hebben betrokken professionals, zoals school, een actieve informatieplicht jegens hen. Dit houdt in dat de school beide ouders dezelfde informatie moet geven. In geval van een huwelijk tussen partners met gelijk geslacht kan de situatie anders zijn.

Wanneer ouders besluiten uit elkaar te gaan, is het voor hen verplicht om een ouderschapsplan op te stellen, waarvan de zorgregeling een onderdeel uitmaakt. In de zorgregeling staan alle afspraken die betrekking hebben op het contact tussen de ouder(s) en het kind. Naast de zorgregeling zijn de volgende onderdelen verplicht: hoofdverblijf, informatie/consultatie en alimentatie. Voor het regelen van de scheiding of het ouderschapsplan kunnen ouders terecht bij een mediator en/of een advocaat (o.b.v. toevoeging).

Wanneer ouders hinder ondervinden bij de uitoefening van het gezamenlijk gezag vóór of na een scheiding kunnen ouders doorverwezen worden naar de hulpprogramma's, zoals de SCHIP-aanpak en 'Ouderschap na scheiding', of externe hulpverlening in de vorm van een gezinsvertegenwoordiger scheiding en ouderschap (kosteloos), coach, systeemtherapie of mediator (o.b.v. toevoeging).

B: Eenhoofdig gezag

De moeder bezit het eenhoofdig gezag, omdat de vader het kind niet heeft erkend. Dit houdt in dat de moeder alleen (gezags)beslissingen over het kind mag nemen.

In zulke situaties is het voor de vader belangrijk om het juridisch ouderschap en het gezamenlijk gezag te regelen door het kind te erkennen. De vader is geen juridisch ouder, wat betekent dat er geen informatieplicht bestaat vanuit de moeder of professionals jegens hem.

De vader dient in gesprek te gaan met de moeder over het erkennen van het kind. Mocht een gesprek onderling niet mogelijk zijn, bestaat de mogelijkheid tot het benaderen van een mediator. Wanneer dit niet helpt, is er de optie om een advocaat in te schakelen om vervangende toestemming voor erkenning van het kind te vragen bij de rechter.

Om het gezamenlijk gezag te kunnen krijgen, is in hoofdlijnen vereist dat er tussen ouders sprake is van een vorm van communicatie waardoor gezagsbeslissingen tot stand komen. De uitleg staat in de folder 'Komt ons het gezamenlijk gezag toe?'.



C: Afhankelijk van situatie

De vorm van gezag is afhankelijk van de stappen die ouders hebben gezet. Wanneer ouders het gezamenlijk gezag hebben laten aantekenen bij de griffie van de rechtbank, bezitten ouders het gezamenlijk gezag. In dat geval gelden dezelfde (rechts)regels als beschreven onder punt A.

Wanneer ouders het verzoek niet of niet volledig hebben afgerond, bezit de moeder het eenhoofdig gezag. Dit houdt in dat de moeder alleen (gezags)beslissingen over het kind mag nemen. De vader is door de erkenning wél juridisch ouder. Als juridisch ouder heb je minder rechten (dan een met het gezag belaste ouder). De juridisch ouder moet geïnformeerd en geconsulteerd worden bij gezagsbeslissingen, maar heeft geen aandeel in het eindoordeel en de vader ontvangt alleen informatie van professionals wanneer hij hier om verzoekt.

Wanneer er sprake is van eenhoofdig gezag, kan het gezamenlijk gezag op twee manieren worden aangevraagd. De vader kan samen met de moeder het gezamenlijk gezag laten registreren bij de griffie van de rechtbank via een digitaal formulier. Mocht de moeder geen medewerking verlenen, kan de vader het gezag aanvragen bij de rechter via een gerechtelijke procedure.



D: Gezamenlijk gezag

Ouders zijn door de wetswijziging van 1 januari 2023 automatisch samen belast met het gezag. Voor hen gelden de (rechts)regels die beschreven staan onder punt A.

Let op!

Het gezag kan niet (automatisch) worden uitgeoefend door minderjarigen, zij die onder curatele zijn gesteld en zij wier geestesvermogens zodanig zijn gestoord, dat zij in de onmogelijkheid verkeren het gezag uit te oefenen.

Er zijn maximaal 2 gezaghebbende ouders.

In geval van een huwelijk tussen partners van gelijk geslacht kunnen uitzonderingen gelden.



Gezagsbeslissingen

- Medische behandelingen of inentingen;
- Schoolkeuze(s);
- Vakanties;
- Verhuizing naar een andere woonplaats;
- Aanvraag paspoort of identiteitskaart.